

Oponentní posudek na disertační práci

Název práce: Syndrom vyhoření u profesionálů ve zdravotnictví/Burnout Syndrome in Health Care Professionals

Autor: PhDr. Norbert Riethof

Oponent: doc.PhDr. Daniela Pauknerová, Ph.D.

Ve své disertační práci se PhDr. Norbert Riethof zabývá tématem, které je v současné době vysoce aktuální vzhledem k vysokému procentu pracovníků v rizikových profesích, kteří jsou ohroženi nebo již trpí burnout syndromem jak v globálním, tak i lokálním kontextu.

Cílem práce je zjistit, jaké jsou potenciální příčiny syndromu vyhoření u vybraných pracovníků ve zdravotnictví a podrobněji analyzovat vztahy mezi jednotlivými symptomy vyhoření a vybranými osobnostními rysy - jednak obrannými mechanismy, jednak existenciálním naplněním života a schopností prožívat jeho existenciální smysl. Záměrem autora je přitom precizace diagnostiky burnout syndromu, která se zatím jeví jako méně přesná a zaměřená spíše na jednotlivé symptomy.

Práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. V teoretické části je pozornost věnována vymezení základních pojmů a operacionalizaci proměnných, které jsou pak analyzovány výzkumně v empirické části práce. V teoretické části práce se autor zabývá zejména podrobnější definicí syndromu vyhoření a metodami, které slouží k jeho diagnostice. Autor se pak věnuje možnostem diferenciální diagnostiky syndromu vyhoření, vymezení pracovního stresu, deprese, obranného mechanismu štěpení a alexithymie jako faktorů, které souvisí s burnout syndromem. V závěrečné části teoretického vstupu pak nabízí možnost diagnostiky a prevence burnout syndromu prostřednictvím logoterapie. Tuto část považuji za nosnou část a považuji za klíčový příspěvek autora k problematice burnout syndromu.

Autor pro zkoumání vzájemných vztahů mezi proměnnými zvolil ověřené výzkumné metody, které pak využil pro analýzu vztahů mezi proměnnými v jednotlivých empirických studiích. Zaměřil se přitom výhradně na pracovníky České diabetologické společnosti. Získaná data pak podrobil důkladné statistické analýze.

Autor prostřednictvím realizovaných výzkumných studií přesvědčivě prokázal, že obranný mechanismus štěpení souvisí s burnout syndromem, podobně jako alexithymie a depresivní projevy. Dokládá tak, že je možné tyto symptomy použít při diagnostice burnout syndromu i v našich podmínkách. Zjištěné výsledky jsou v souladu s již provedenými studiemi, jako autorský příspěvek oceňuji zaměření na zkoumání burnout syndromu jako určitého typu existenčního vakua

Práce je logicky uspořádána a výsledky jednotlivých studií přehledně zpracovány.

K práci mám následující poznámky a otázky:

Z jakého důvodu se autor zaměřil na pracovníky České diabetologické společnosti?

Výzkumný vzorek u první studie je ověřen výhradně na ženách, pravděpodobně vzhledem k dobrovolnosti účasti na šetření a větší ochotě žen se podobných aktivit zúčastnit. Jak autor hodlá získat pro šetření i muže?

Předpokládá, že se budou výsledky u žen a mužů významně lišit?

Domnívá se autor, že je možné na základě výsledků zkoumaného vzorku zobecnit na celou českou pracující populaci?

Autor v práci konstatuje, že absence smysluplnosti konání se zdá být silnějším prediktorem burnout syndromu než situační faktory. Pokud ale uvažujeme o pracovnících ve zdravotnictví, zejména v těch případech, že své povolání berou jako poslání, nedomnívá se autor, že ztráta smysluplnosti může souviset s dlouhodobě chybějící pozitivní zpětnou vazbou?

Závěrem lze konstatovat, že disertační práce splňuje nároky na tyto práce kladené. Autor při jejím zpracování vycházel ze soudobých vědeckých poznatků, správně zformuloval vědecko-výzkumný problém a naplnil vytyčené cíle. Vycházel přitom z odpovídajícího množství relevantních zdrojů. Zaměřil se přitom pochopitelně zejména na aktuální studie, které zkoumají vztahy mezi jím vybranými proměnnými ve zdravotnictví.

Autor dále prokázal schopnost tvůrčí vědecké práce a současně i způsobilost zjištěné poznatky aplikovat ve smyslu formulace doporučení s praktickým přesahem. Disertační práci proto doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby navrhuji udělení titulu Ph.D.

V Kytíně dne 14.9.2019

Doc.PhDr. Daniela Pauknerová, Ph.D.